

کن دستور العمل STC	شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران	 جمهوری اسلامی ایران وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
تاریخ بازنگری:		
۱۳۹۳/۵/۲۶		
شماره نسخه: یک		

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تصویب کننده معاونت روابط کار	تهیه کنندگان: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:
1394/5/26

هدف:

این شیوه نامه برای ایجاد وحدت رویه و ساماندهی نظام آموزشی ایمنی کار در امور پیمانکاری در دو سطح کارگران و کارآموزان، و کارفرمایان (پیمانکار) جهت اخذ گواهینامه صلاحیت ایمنی پیمانکاران تهیه گردیده است.

دامنه فعالیت:

کلیه کارگران، کارآموزان و کارفرمایان (پیمانکاران) مشمول قانون کار

مستندات قانونی:

این شیوه نامه در اجرای مواد 13، 85، 91 و 96 قانون کار و نیز آیین نامه ایمنی امور پیمانکاری و بند ج ماده 2 دستورالعمل اجرایی آیین نامه مطروحه که توسط شورای عالی حفاظت فنی تدوین و در تاریخ 89/3/5 به تصویب وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی وقت رسیده است و همچنین به استناد مواد 8 و 9 و 13 دستورالعمل اجرایی آیین نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان مصوب 1390/2/19 شورای عالی حفاظت فنی تنظیم گردیده است.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:

1394/5/26

1- مرجع ذیصلاح:

مرجع ذیصلاح در تایید مجریان دوره های آموزشی، برگزاری آزمون، تهیه استاندارد و محتوی و سرفصل آموزشی و صدور گواهینامه پایان دوره " مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار " می باشد.

2- مجریان ذیصلاح برگزاری دوره های آموزشی و نحوه ارائه خدمات آموزشی:

1-2- مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار ستاد و گروه های تحقیقات و تعلیمات

حفاظت فنی و بهداشت کار تابعه

2-2- بازرسان کار با هماهنگی مرکز ستاد و ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استانی

3-2- اشخاص حقیقی و حقوقی دارای صلاحیت آموزش ایمنی کار از مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت

فنی و بهداشت کار، طبق دستورالعمل ابلاغی و با هماهنگی مرکز ستاد

4-2- سایر موسسات، سازمانها و انجمنهایی که صلاحیت برگزاری دوره های آموزشی ایمنی کار را از

مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار با رعایت موارد ذیل اخذ نمایند:

1-4-2- اجرای دوره ها بر اساس سرفصل های مصوب مرکز.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:

1394/5/26

2-4-2- بهره مندی از واجدین صلاحیت تدریس بنا به تشخیص مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و

بهداشت کار از جمله بازرسان کارسراسر کشور و کارشناسان مرکز و گروه‌های تابعه استانی و

مشاوران حفاظت فنی و خدمات ایمنی

2-4-3- آزمون و صدور گواهینامه دوره آموزشی از طریق مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و

بهداشت کار ستاد و گروه‌های تحقیقاتی و آموزشی صورت می‌گیرد

3- دوره‌های آموزش ایمنی پیمانکاران:

3-1- دوره آموزشی ایمنی و بهداشت کار برای کارگران و کارآموزان تحت پوشش پیمانکاران:

3-1-1- عنوان دوره آموزشی: آموزش عمومی ایمنی و بهداشت کار (ویژه کارگران پیمانکار)

3-1-2- مدت زمان دوره: 8 ساعت

3-1-3- سرفصل‌های دوره آموزشی: شناسایی اعمال نا ایمن و شرایط نا ایمن در محیط کار، آموزش افراد در

مورد استفاده از وسایل حفاظت فردی مناسب و استاندارد و چگونگی بکارگیری آن، آشنایی با روش‌های

پیشگیری و کنترل حوادث شغلی و بیماری‌های ناشی از کار.

3-1-4- منابع آموزشی پس از تایید مرجع ذیصلاح قابل استفاده می‌باشند.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:
1394/5/26

استاندارد دوره آموزشی عمومی ایمنی و بهداشت کار (ویژه کارگران پیمانکار) به مدت 8 ساعت

ردیف	سرفصل دروس	محتوای دروس	زمان تئوری/ساعت	زمان عملی /ساعت	جمع/ساعت
1	شناسایی اعمال نا ایمن و شرایط نا ایمن در محیط کار	مهمترین خطرات در محیط کار شامل سقوط از ارتفاع، برخورد با ماشین آلات، ریزش دیواره ها و سقف، آتش سوزی و انفجار - شناسایی اعمال ناایمن شامل (بی توجهی به نکات ایمنی و آیین نامه های حفاظت فنی، کار بدون مجوز و عدم توجه به اخطارها، عجله هنگام کار، کار هنگام خستگی و خواب آلودگی، انجام اعمال پر خطر، شوخی هنگام کار و ...) شرایط ناایمن شامل (لبه ها و پرتگاه های بدون حفاظ و علایم هشدار، دستگاه های بدون حفاظ و پوشش های ایمنی، وجود مواد خطرناک در کارگاه، وجود ابزار و دستگاه های معیوب، بی نظمی و ریخت و پاش در کارگاه، وجود عوامل زیان آور در محیط کار مانند سر و صدا، ارتعاش، پرتوهای زیان آور، عوامل شیمیایی، عوامل ارگونومیک و ... فقدان یا نقص در سیستم تهویه، فقدان وسایل خاموش کننده حریق)	2	--	2
2	آموزش افراد در مورد استفاده از وسایل حفاظت فردی مناسب و استاندارد و چگونگی بکارگیری آن	لزوم تهیه وسایل حفاظت فردی توسط کارفرما و کنترل و نظارت استفاده از آن توسط کارگران، تشریح وسایل حفاظت فردی به عنوان آخرین راهکار ایمنی شامل (انواع عینک و نحوه حفاظت صورت و چشمها، انواع گوشی ها و نحوه حفاظت شنوایی، انواع ماسک و روشهای حفاظت تنفسی، کلاه ایمنی و حفاظت سر، کفش ایمنی و حفاظت پاها، دستکش ها و حفاظت دستها، وسایل حفاظت الکتریکی، هارنس و کمربند های ایمنی و نحوه حفاظت در برابر سقوط و ...)، نمایش و نحوه استفاده از وسایل حفاظت فردی،	2	1	3
3	آشنایی با روشهای پیشگیری و کنترل حوادث شغلی و بیماری های ناشی از کار	تعریف حوادث ناشی از کار - هرم حوادث - علل ایجاد حوادث - ثبت و گزارش شبه حوادث - بهبود شرایط ایمنی محیط کار و انجام اقدامات اصلاحی و حذف و کنترل علل ایجاد حوادث و بیماریهای ناشی از کار	2	--	2
4	آزمون	---	1	--	1
5	جمع	---	7	1	8

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:

1394/5/26

3-2- دوره آموزشی ایمنی و بهداشت کار برای کارفرمایان و صاحبان کار پیمانکاری:

3-2-1- عنوان دوره آموزشی: آموزش عمومی ایمنی و بهداشت کار (ویژه کارفرمایان پیمانکار)

3-2-2- مدت زمان دوره: 20 ساعت

3-2-3- سرفصل‌های دوره آموزشی: آشنایی با مقررات قانون کار در زمینه ایمنی و آیین نامه های عمومی

حفاظت فنی و بهداشت کار، آشنایی با حوادث و بیماریهای ناشی از کار و کنترل آنها، معرفی سیستمها و

الگوهای مدیریت ایمنی و بهداشت کار، آشنایی با عوامل زیان آور محیط کار و شناخت روشهای

سیستماتیک پیشگیری و کنترل آنها، اهمیت و لزوم تهیه و استفاده از وسایل حفاظت فردی، تشریح

الزامات ایمنی پیمانکاران و بررسی مسئولیت های حقوقی و قانونی کارفرمایان در قبال کارگران، آشنایی

با اصول و فرایند مدیریت ریسک و آشنایی با حوادث موضوعی مرتبط با هر فعالیت.

3-2-4- منابع آموزشی پس از تایید مرجع ذیصلاح قابل استفاده می باشند.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:

1394/5/26

استاندارد دوره آموزشی عمومی ایمنی و بهداشت کار (ویژه کارفرمایان پیمانکار) به مدت 20 ساعت

ردیف	سرفصل دروس	محتوای دروس	زمان تئوری/ساعت	زمان عملی /ساعت	جمع/ ساعت
1	آشنایی با عوامل زیان آور محیط کار و شناخت روشهای سیستماتیک پیشگیری و کنترل آنها	مدیریت و شناسایی عوامل زیان آور محیط کار - عوامل فیزیکی (سر و صدا، ارتعاش، نور، پرتوها، عوامل محیطی) عوامل شیمیایی محیط کار، عوامل مکانیکی و ارگونومیک، کنترلهای مهندسی و مدیریتی بهبود شرایط محیط کار	4	--	4
2	آشنایی با حوادث و بیماریهای ناشی از کار و کنترل آنها	تعریف حوادث ناشی از کار - هزینه های مستقیم و غیر مستقیم حوادث - هرم حوادث - علل ایجاد حوادث - ثبت و گزارش شبه حوادث - انجام اقدامات اصلاحی و حذف و کنترل علل ایجاد حوادث و بیماریهای ناشی از کار	4	--	4
3	معرفی سیستمها و الگوهای مدیریت ایمنی و بهداشت کار	معرفی سیستم مدیریت ایمنی کار، سلامت و محیط زیست (HSE-MS) - سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت کار (OHSAS18001)	2	--	2
4	آشنایی با مقررات قانون کار در زمینه ایمنی و آیین نامه های عمومی ایمنی	آیین نامه کمیته های حفاظت فنی و بهداشت کار - آیین نامه مقررات عمومی کارگاهها - آیین نامه های ایمنی و بهداشت کار و الزامات قانونی متناسب با محیط کار	2	--	2
5	آشنایی با اصول و فرایند مدیریت ریسک و آشنایی با حوادث موضوعی مرتبط با هر فعالیت	تعاریف شناسایی خطر - ارزیابی ریسک - ضرورت تدوین پلان های مدیریت ریسک آشنایی با اصول و انواع روشهای شناسایی خطرات و ارزیابی ریسک	2	--	2
6	تشریح الزامات ایمنی پیمانکاران و بررسی مسئولیت های حقوقی و قانونی کارفرمایان در قبال کارگران	تشریح آیین نامه ایمنی پیمانکاران و آشنایی با مقررات ایمنی - مسئولیت مدیران، سرپرستان و کارگران - مسئولیت کارفرما در قبال پیمانکار - مسئولیت های پیمانکار در قبال کارگران	2	--	2
7	اهمیت و لزوم تهیه و استفاده از وسایل حفاظت فردی	مسئولیت کارفرما در تامین وسایل حفاظت فردی استاندارد و کنترل و نظارت استفاده از آن توسط کارگران. تشریح وسایل حفاظت فردی به عنوان آخرین راهکار ایمنی	2	--	2
8	آزمون	---	2	--	2
9	جمع	---	20	--	20

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:
1394/5/26

تبصره 1: دارندگان مدارک تحصیلی مرتبط با ایمنی و بهداشت کار از دانشگاه‌های معتبر و یا دارندگان گواهینامه پایان دوره های آموزشی مرتبط با ایمنی و بهداشت کار از مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار یا مجریان مورد تأیید مرکز، با نظر این مرکز از طی دوره آموزشی عمومی ایمنی و بهداشت کار مستثنی می باشند.

تبصره 2: سرفصل های دوره آموزشی اختصاصی می بایستی متناسب با نوع کار و مخاطرات احتمالی مشخص شده از نتایج ارزیابی ریسک که توسط کارفرما ارائه می شود مشخص گردد.

4 - هزینه دوره های آموزشی:

هزینه دوره آموزشی که توسط مرکز ستاد و گروه های تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار و ادارات کل اجرایی برگزار می گردد، طبق مصوبه شماره 126655/ت 48716 ه مورخ 92/7/14 هیأت محترم وزیران به شرح ذیل می باشد:

4-1 - شهریه دوره کارگری: به ازای هرنفر - ساعت 10/000 ریال (ده هزار ریال) می باشد.

4-2 - شهریه دوره کارفرمایی: به ازای هرنفر - ساعت 16/000 (شانزده هزار ریال) می باشد.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:
1394/5/26

3-4- هزینه های فوق طبق مصوبه هیأت محترم وزیران به شماره حساب سیبا 2171869006009 بانک ملی ایران به نام خزانه داری کل حاصل درآمدهای خدمات آموزشی و فرهنگی (مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار) واریز خواهد شد.

4-4- هزینه دوره هایی که توسط موسسات و انجمن های صنفی ذیصلاح و یا مشاوران حفاظت فنی و خدمات ایمنی کار در زمینه ایمنی امور پیمانکاری برگزار می گردد بر اساس قیمت تمام شده بایستی قبل از برگزاری دوره توسط مجریان آموزشی مطروحه محاسبه و فهرست آن به مرجع ذیصلاح ارسال گردد.

4-5- حداکثر افراد شرکت کننده در دوره های آموزشی 30 نفر می باشد.

5- مکان اجرای دوره های آموزشی:

دوره آموزشی می تواند در محل مرکز ستاد، گروه های تحقیقاتی و آموزشی، ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان، سازمان های نظام مهندسی ساختمان در استانها، کانون و انجمن های صنفی مسئولین حفاظت فنی، ایمنی و بهداشت کار و سایر موسسات ذیصلاح مربوطه باشد.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

6- صدور گواهینامه آموزشی :

مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار ستاد و گروه های تحقیقاتی و آموزشی تابعه، مکلفند مطابق گردش کار پیوستی پس از اخذ مستندات آموزشی نسبت به اخذ آزمون، صدور و ارسال گواهینامه آموزشی اقدام نمایند.

تبصره 1: مرکز ستاد و گروه های تحقیقاتی و آموزشی تابعه مکلفند طی مدت 5 روز کاری نسبت به بررسی و اعلام نتایج آزمون در سامانه اقدام نمایند.

تبصره 2: مجریان ذیصلاح مکلفند کلیه مدارک و مستندات آموزشی از قبیل فیش واریزی، فهرست حضور و غیاب و مشخصات شرکت کنندگان پذیرفته شده در آزمون را حداکثر ظرف مدت 3 روز کاری پس از پایان دوره به مرکز ستاد و یا گروه های تحقیقاتی و آموزشی ارسال نمایند.

تبصره 3: برگزاری آزمون دوره های آموزشی صرفاً از طریق مرجع ذیصلاح موضوع این آیین نامه مجاز بوده و حد نصاب قبولی، کسب حداقل 50% نمرات آزمون می باشد.

تبصره 4: گواهینامه قبولی در آزمون در صورت تکمیل بودن مستندات آموزشی متقاضیان، ظرف مدت حداکثر 14 روز کاری توسط مرکز ستاد صادر می گردد.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

7- نظارت بر دوره های آموزشی:

نحوه و کیفیت اجرای دوره و عملکرد مجریان توسط ناظرین واجد صلاحیت ذیل الاشاره مورد پایش قرار خواهد گرفت:

- 7-1- مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار ستاد به عنوان ناظر عالی
- 7-2- گروه های تحقیقاتی و آموزشی حفاظت فنی و بهداشت کار مستقر در اقطاب صنعتی
- 7-3- رابطان آموزشی (بازرسان کار یا کارشناسان گروه های تحقیقاتی و آموزشی سراسر کشور)

8- شرایط اخذ صلاحیت پیمانکاران در زمینه آموزش ایمنی کار:

- 8-1- پیمانکارانی که با عقد شرایط پیمان مشغول به کار می باشند یا در پیمان های آتی فعالیت خواهند نمود، موظفند فهرست کارگران تحت پوشش خود را (طبق لیست بیمه) جهت طی دوره های آموزشی به مراجع ذیربط معرفی نمایند.
- 8-2- تأیید صلاحیت پیمانکاران در زمینه آموزش صرفاً با داشتن گواهینامه طی دوره های آموزشی برای کارگران تحت پوشش و کارفرمایان پیمانکار یا صاحب کار از طریق مراجع ذیصلاح می باشد.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

شیوه نامه جامع آموزش ایمنی پیمانکاران

تاریخ بازنگری:
1394/5/26

9- ضمانت اجرایی:

مدیران کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلفند با اعمال سیاستهای تشویقی، اطلاع رسانی و الزام آور، زمینه حضور مشمولین را در دوره های آموزشی فراهم نموده و با تشریک مساعی و همکاری مرجع ذیصلاح و مجریان، شیوه نامه مذکور را در حوزه مسئولیت خود اجرا کنند و مراقبت نمایند که مفاد آیین نامه و دستورالعمل اجرایی آیین نامه به نحو مطلوب در سطح استان پیاده سازی گردد.

10- تدوین و ابلاغ شیوه نامه:

این شیوه نامه در 10 بند و 6 تبصره در تاریخ 94/06/4 به تصویب معاونت روابط کار رسیده و لازم الاجرا می باشد.

تهیه کنندگان:	تصویب کننده
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار اداره کل بازرسی کار	معاونت روابط کار

**گردش کار تأیید صلاحیت آموزشی
پیمانکاران**

